

ŞAHİN
DİLBER

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA 100 TÜRK YAZAR

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere emaneti olan Cumhuriyet'imizin 100. Yılında 43 üniversiteden 100 akademisyenin kaleminden anlamlı bir Cumhuriyet armağanı. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e giden yolda Balkan Savaşlarıyla, 1. Dünya Savaşıyla sınanmış, uçurumun kıyısında yıkık bir ülkenin Çanakkale Zaferi ile yeşeren umutlarına, küllerinden yeniden doğan Türk ulusunun Milli Mücadele yıllarına, Kurtuluş Savaşına, bağımsızlık ve hürriyete giden o zorlu yolculuklara tanıklık etmiş, ulusun sesi olmuş, Atatürk'ün sofrasında bulunmuş, sanat, edebiyat ve devlet adamı olan Atatürk'ün getirdiği yenilikleri, ilke ve devrimleri alkışlamış, Atatürk Türkiye'si ve cumhuriyet kadınının özgürlük mücadelelerine dokunmuş, Anadolu insanının durumunu, köylüsüyle, aydınıyla, sanatıyla, fikirleriyle, bireyi, toplumu, kısacası Cumhuriyet yıllarını eserlerine taşıyabilmiş, bir şekilde Atatürk ile yahut Cumhuriyetle yolları kesmiş olan modern Türk edebiyatının önde gelen isimlerine, Türk edebiyatının rengârenk *100 Türk Yazar* 'ına keyifli bir edebiyat yolculuğu...

akademisyen.com

ONLINE SİPARİŞ

AKADEMİSYEN KİTABEVİ
Halk Sokak No: 5/A Sıhhiye-Yenişehir/ANKARA
Tel: 0312 431 16 33 - 0312 432 21 84

akademisyenyayinevi

akademisyenctp

CUMHURİYET'İN
100
Yılında 100 Türk
YAZAR

Editörler

Elmas ŞAHİN - Kadir Can DİLBER

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA 100 TÜRK YAZAR

Editörler

Elmas ŞAHİN
Kadir Can DİLBER

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-553-9	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Cumhuriyet'in 100. Yılında 100 Türk Yazar	Yayıncı Sertifika No 47518
Editörler Elmas ŞAHİN ORCID iD 0000-0002-8509-1882 Kadir Can DİLBER ORCID iD 0000-0003-0975-176X	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	Bisac Code EDU000000
	DOI 10.37609/akya.2962

Kütüphane Kimlik Kartı

Cumhuriyet'in 100. Yılında 100 Türk Yazar / editörler : Elmas Şahin, Kadir Can Dilber.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
742 s. : tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253995539
1. Eğitim.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Ulu Önderimiz, Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere emaneti olan Cumhuriyet'imizin 100. Yılında 43 üniversiteden 100 akademisyenle *100 Türk Yazar'ını* okurla buluşturmanın sevinci içindeyiz.

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e giden yolda Balkan Savaşları ve 1. Dünya Savaşıyla sınanmış, uçurumun kıyısında yıkık bir Ülkenin Çanakkale Zaferiyle yeşeren umutlarına, küllerinden yeniden doğan Türk ulusunun Milli Mücadele yıllarına, Kurutuluş Savaşına, bağımsızlık ve hürriyete giden o zorlu yolculuklara tanıklık etmiş ve kalemleriyle destek olmuş, Atatürk'ün sofrasında bulunmuş modern Türk edebiyatının önde gelen isimlerinden Abdülhak Hamit Tarhan, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Mehmet Akif Ersoy, Yahya Kemal, Mithat Cemal Kuntay, Mehmet Rauf, Ziya Gökalp, Memduh Şevket Esenal, Halide Edip, Mehmet Fuat Umay, Ali Canip, Abdülhak Şinasi Hisar, Hasan Ali Yücel, Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri, Peyami Safa Cumhuriyet'i göremese de Atatürk'ün Samsun'a çıkışına şahit olmuş, zaferin yakın olduğunu iliklerine dek hissetmiş, Türkçemizin bilim dili olması yolunda büyük emek harcamış bir isim olan Ömer Seyfettin'e değin şiirden, öyküye, romandan, denemelere anda geçmişe uzanarak Cumhuriyetin nabzını yeniden tutmaya çalıştık.

Bir milletin başına gelebilecek ne kadar felâket varsa hepsiyle haşır neşir olmuş olan Türk ulusu düştüğü mahşerin içinden Atatürk'ün önderliğinde çıkarken bir şair, bir yazar ya da bir düşünür nasıl sessiz kalırdı? Vatan ve hürriyet aşığı Namık Kemal'ler, Tevfik Fikret'ler baskı dönemlerine rağmen nasıl sessiz kalmadıysa, milli mücadele yıllarının kalemleri de çağının dili olacaktı. Atatürk için "Akardı payına mahşer-misâl bir millet!" diyen bir Abdülhak Hamit'ler yahut da "Mustafa Kemal ve onu milletin timsali gören Türkler Anadolu'da ademden bir Türk ili çıkardılar. Milli hareketi bir kıvılcımken söndüremeyen nefesler bir gün bir güneş olduktan sonra söndürmeye çalışırlarsa ne demeli?" diye soran bir Yahya Kemal'ler olmayacak mıydı?

1890'lar sonrası doğup Cumhuriyet'in ilanını görmüş, asker kimliğinin yanı sıra kültür, sanat, edebiyat ve devlet adamı olan Atatürk'ün getirdiği yenilikleri, ilke ve devrimleri alışılmış, Anadolu insanının durumunu, köylüsüyle, aydınıyla, sanatıyla, fikirleriyle, bireyi, toplumu, kısacası Cumhuriyet yıllarını eserlerine taşıyabilmiş, Atatürk sonrasında da eserler vermiş, bir şekilde Atatürk ile yolları kesişmiş olan Yusuf Ziya Ortaç, Faruk Nafiz Çamlıbel, Aka Gündüz, Yusuf Ziya Ortaç gibi isimlerden 20. Yüzyılın başlarında doğan Kemalettin Kamu, Nazım Hikmet, Ahmet Hamdi Tanpınar, Münir Hayri Egeci, Behçet Kemal çağlar, Kemal Tahir, Orhan Kemal, Tarık Buğra, Yusuf Atılgan'a, kadın hareketlerinin ilk önemli isimlerinden Nezihe Muhiddin'den Şükufe Nihal, Halide Nusret Zorlutuna, Samiha Ayverdi, Cahit Uçuk, Peride Celal'e kadar hatta 1929-1938 yılları arasında doğmuş olan ve eserlerinde Atatürk Türkiye'si ve Cumhuriyet'e, cumhuriyet kadınının özgürlük mücadelelerine

kalemlerinde büyük yer veren Adalet Ağaoğlu, Leyla Erbil, Fürüzan, Sevgi Soysal ve Ayla Kutlu gibi kadın edebiyatının önde gelen çağdaş yazarlarıyla Cumhuriyetin ilan edildiği yıl doğan Oktay Akbal'dan Yaşar Kemal'e Cumhuriyetin ilanı sonrası hayata gözlerini açan Ümit Yaşar Oğuzcan'dan Attila İlhan'a ve Atatürk'ün ölümünden dört yıl önce doğan *Tutunamayanlar*'in yazarı Oğuz Atay'a ve adını tek tek sayamadığımız Türk edebiyatının rengârenk çınarlarına postmodern bir çağdan selam vererek, Cumhuriyetimizin birinci asrını akademisyenler olarak bir nevi edebiyat şöleniyle kutladık.

Cumhuriyetimizin 100. yılına armağan olarak 100 yazar kanonunu oluştururken hayli zorlandık, 150 kadar yazarı kanon dışında bırakmak zorunda kaldık. Yazar kanonunu oluştururken üç önemli ölçüt üzerinde durduk: Birincisi Milli Mücadele yıllarında yaşamış ve eserlerinde çağına ayna tutmuş, ikincisi Cumhuriyet dönemini görmüş ve eserlerinde az çok Atatürk, Atatürk devrimleri, Cumhuriyet ve mili meseleler üzerinde durmuş olmak ve üçüncüsü Atatürk'ün ölümünden önce doğmuş ve kalemleri Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyetin ilanına denk gelme de eserlerinde Cumhuriyet, vatan, millet, Anadolu, halk, toplum, birey, gibi tema ve konuları ele almış olmak.

Bu ölçütler doğrultusunda, Atatürk'ün ölümünden önce doğmuş olsalar da önceliği gerek kurgu gerekse de fikir ve düşünce yazılarında milli mücadele, kurtuluş savaşı, Atatürk ilke ve inkılapları, Cumhuriyet, vatan, ulus, birey ve cemiyet gibi tema ve konulara ağırlık vermiş olan şair ve yazarlardan seçmeye çalıştık. Bu bağlamda özellikle de İkinci Yeni şiiri ile Atatürk sonrası doğanları dışarıda tutmak zorunda kaldık. Belki ileriki bir çalışmada Atatürk'ün ölümünden sonra doğanlar ve de önce doğup da 100 yazar ile sınırlı tutmamız dolayısıyla bu eserde yer verilemeyen şair ve yazarlar ele alınıp değerlendirilebilecektir. Bu akademik çalışmada bölümlere özgün incelemeleriyle çok anlamlı katkılar sağlayan Ağrı İbrahim Çeçen, Anadolu, Ankara, Ardahan, Atatürk, Başkent, Bilecik Şeyh Edibali, Çağ, Çukurova, Cumhuriyet, Düzce, Erciyes, Erzurum Teknik, Eskişehir Osmangazi, Fırat, Gazi, Giresun, Hacettepe, Iğdır, İnönü, İstanbul Aydın, İstanbul Sabahattin Zaim, İzmir Demokrasi, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Karadeniz Teknik, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir Ahi Evran, Kütahya Dumlupınar, Marmara, Mehmet Akif Ersoy, Mersin, Milli Savunma, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, Munzur, Niğde, Osmaniye Korkut Ata, Özyeğin, Sabancı, Selçuk, Tarsus, Uludağ, Van Yüzüncü Yıl ve Zonguldak Bülent Ecevit üniversitelerinin değerli öğretim üyelerine, lisansüstü öğrencilerimizi ve araştırma görevlisi genç akademisyenlerimizi yüreklendirici, destekleyici ve kucaklayıcı yaklaşımlarıyla hep birlikte el ele Cumhuriyetimizin aydınlık geleceğine yön verdikleri için ne kadar teşekkür etsek azdır.

Elmas Şahin & Kadir Can Dilber

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İntikal Eden Şöhret: Abdülhak Hâmid	1
	<i>Abdülhakim TUĞLUK</i>	
BÖLÜM 2	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının Özgün Kalemî; Abdülhak Şinasi Hisar (1888-1963)	7
	<i>Nesrin KARACA</i>	
BÖLÜM 3	Adalet Ağaoğlu.....	15
	<i>Seda ARIKAN</i>	
BÖLÜM 4	Sanat ve Fikir Adamı Ahmet Hamdi Tanpınar ve Atatürk Portresi.....	23
	<i>Elmas ŞAHİN</i>	
BÖLÜM 5	Ahmet Kutsi Tecer.....	33
	<i>Ayhan BULUT</i>	
BÖLÜM 6	Bir Hüzün Şairi: Ahmet Muhit Dıranas.....	43
	<i>Nusret YILMAZ</i>	
BÖLÜM 7	Türk'ün Millî Mücadele Destanı ve Ahmet Nedim Servet Tör	49
	<i>Nur DOĞAN</i>	
BÖLÜM 8	Ahmet Rasim'e Dair	57
	<i>Zeki TAŞTAN</i>	
BÖLÜM 9	Aka Gündüz	63
	<i>Kadir Can DİLBER</i>	
BÖLÜM 10	Modern Cumhuriyetin Kültür, Dil ve Eğitiminin Bir Savunucusu Olarak Ali Cânîp Yöntem	71
	<i>Mehmet Cihan Yavuz</i>	

BÖLÜM 11	Attılâ İlhan'ın Şiirlerinde Alışılmamış Bağdaştırma ile Sağlanan Anlam Derinliği77 <i>Şirvan KALSIN</i>
BÖLÜM 12	Bir Cumhuriyet Kadını Ayla Kutlu: Romanlarında İstiklâl Harbi ve "Kadınlar"83 <i>Sema ÖZHER</i>
BÖLÜM 13	Romantik Bir İnkılapçı, Duygusal Bir Ülkücü: Behçet Kemal Çağlar91 <i>Veli KILIÇARSLAN</i>
BÖLÜM 14	Behçet Necatigil'in Şiirinde "Atatürk'ü Duymak"99 <i>Nesrin MENGİ</i>
BÖLÜM 15	Millî Kimlik İnşası Ekseninde Bekir Büyükarkın (1921-1998) 103 <i>Ahmet Metehan ŞAHİN</i>
BÖLÜM 16	Ana Çizgileriyle Türk Edebiyatında Bekir Yıldız 107 <i>Salim DURUKOĞLU</i>
BÖLÜM 17	Yazı, Sessizlik, Dil, İmge: Bilge Karasu'da Söylemin Kökenleri Üzerine..... 115 <i>Emel ARAS</i>
BÖLÜM 18	Cumhuriyet'in Özgün ve Özgür Sesi: Cahit Sıtkı Tarancı..... 121 <i>Pelin KUT BELENLİ</i>
BÖLÜM 19	Cahit Külebi (D. Tokat, Zile, Çeltek Köyü, 10 Ocak 1917 – Ö. Ankara, 20 Haziran 1997)..... 129 <i>Kâzım YETİŞ</i>
BÖLÜM 20	Cumhuriyet'in İlk Kadın Çocuk Edebiyatı Yazarı Cahit Uçuk..... 135 <i>Abide DOĞAN</i>
BÖLÜM 21	Celâl Sahir Erozan: Bir Cumhuriyet Neferi 141 <i>Hilal ÖZKAYA</i>

BÖLÜM 22	Anadolu'nun Akdeniz'e Dönük Yüzü: Cevat Şakir Kabaağaçlı	149
	<i>Ali BELENLİ</i>	
BÖLÜM 23	Anadolu Merkezli Cumhuriyetin Hazırlayıcı Öncülerinden Ebubekir Hazım Tepeyran	155
	<i>Nurullah ÇETİN</i>	
BÖLÜM 24	Akdeniz'den Esen Rüzgar Enis Behiç Koryürek	161
	<i>Bedri AYDOĞAN</i>	
BÖLÜM 25	Mizahın ve Popüler Edebiyatın Sınırlarında Bir Yazar: Ercüment Ekrem Talu.....	169
	<i>İbrahim ÖZEN</i>	
BÖLÜM 26	Erhan Bener: İnsan Ruhunun Zengin Tanıklığı	177
	<i>Betül Mutlu</i>	
BÖLÜM 27	Cumhuriyet Aydını Bir Kadın Yazar: Esmâ Ocak	185
	<i>Kemal TİMUR</i>	
BÖLÜM 28	İnkılapçı ve Popüler Bir Yazar: Ethem İzzet Benice	193
	<i>Bülent SAYAK</i>	
BÖLÜM 29	Faik Baysal	201
	<i>Mustafa AYDEMİR</i>	
BÖLÜM 30	Köy Edebiyatının Öncü İsimlerinden: Fakir Baykurt	209
	<i>Mehmet Fetih YANARDAĞ</i>	
BÖLÜM 31	Cumhuriyet Döneminin Bir Tanığı Olarak Falih Rifki Atay	217
	<i>Mustafa GÜLTEKİN</i>	
BÖLÜM 32	Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973)	223
	<i>Yunus ACAR</i>	
BÖLÜM 33	Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Türkçeciliği: "Türkçem Benim Ses Bayrağım (Türk Dil Kurumu Koçaklaması)" Örneği	231
	<i>Alper YILDIZ</i>	

BÖLÜM 34	Cumhuriyet Döneminde Varoluşsal Açından Ferit Edgü Örneği.....	239
	<i>Merve MALAK</i>	
BÖLÜM 35	Cumhuriyet Çocuđu Fúruzan ve Fúruzan Yazınında Cumhuriyet Deđerlerinin Bir Temsili.....	245
	<i>Başak ÖNER GÜNDÜZ</i>	
BÖLÜM 36	Cumhuriyet'in Kapısında Ateşten Gömlek Giyenler.....	253
	<i>Hasan SAKIN</i>	
BÖLÜM 37	Halide Nusret Zorlutuna.....	259
	<i>Kelime ERDAL</i>	
BÖLÜM 38	Efsane Devrinin Yalnız Şairi Halit Fahri Ozansoy'un Şiirlerinde Aşk/ Sevgi ve Kadın İmgesi	265
	<i>Ebru İLGEN</i>	
BÖLÜM 39	Hasan-Âli Yücel	271
	<i>Veysel LİDAR</i>	
BÖLÜM 40	Cumhuriyetin Talihsiz Çocuklarından Hasan Hüseyin Korkmazgil ...	277
	<i>Hatem TÜRK</i>	
BÖLÜM 41	Savaş Yorgunu Bir Sanatçı Hasan İzzettin Dinamo	285
	<i>Emine Bilgehan TÜRK</i>	
BÖLÜM 42	Hüseyin Cahit Yalçın.....	291
	<i>Ummahan NERKİZ</i>	
BÖLÜM 43	Hüseyin Nihal Atsız'ın Eserlerinde Görülen Eskiçil Ögelerin Anadolu Ağızlarındaki İzleri	301
	<i>Seyfettin ÖZDEMİREL</i>	
BÖLÜM 44	Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romancılığında Tefrika, Entrika ve Ahlakı Çözölme.....	309
	<i>Ali SERDAR</i>	
BÖLÜM 45	Devrimci Bir Aydın: Kemal Tahir.....	317
	<i>Aliye USLU ÜSTTEN</i>	

BÖLÜM 46	Mütareke'den Millî Mücadele'ye: Kemalettin Kamu'nun Şiirlerinde Bağımsızlık Kavramı ve Mustafa Kemal Atatürk..... 325 <i>Hünkar KARACA YALÇIN</i>
BÖLÜM 47	Türk Edebiyatının Özgün Kalemî: Leyla Erbil 333 <i>İnci ARAS</i>
BÖLÜM 48	Mahmut Yesari: "Atatürk Nesli"nin Vatansaver Bir Yazarı..... 339 <i>Recai ÖZCAN</i>
BÖLÜM 49	Mehmet Rauf: Cumhuriyet Sevinci ve Aşkta Vatansaverliğe Geçiş 347 <i>Mehmet TÖRENEK</i>
BÖLÜM 50	Millî Mücadele'nin Manevî Cephesinde Bir Şair: Mehmet Âkif Ersoy 353 <i>Burcu YILMAZ ÇEBİN</i>
BÖLÜM 51	Türk Şairi Mehmet Emin Yurdakul..... 359 <i>Bedri AYDOĞAN</i>
BÖLÜM 52	Dr. Mehmed Fuad (Umay) Bey 367 <i>Makbule SARIKAYA</i>
BÖLÜM 53	Melih Cevdet Anday (1915-2002) ve Toplumcu Eleştirel Yönü..... 373 <i>Arzu ÖZYÖN</i>
BÖLÜM 54	Türk Hikâyeciliğinde Halkçılığın Uzlaşmacı Temsilcisi Memduh Şevket Esendal 381 <i>Servet TİKEN</i>
BÖLÜM 55	Mithat Cemal Kuntay (1895-1956) Üç Devrin Şair ve Yazarı 389 <i>Hakan SOYDAŞ</i>
BÖLÜM 56	Mustafa Necati Sepetçioğlu: Cumhuriyet'in Dede Korkut'u 399 <i>Arzu YETİM</i>
BÖLÜM 57	Cumhuriyet'e İz Bırakan Bir Aydın: Muzaffer İzgü 405 <i>Zeynep KÖSTELOĞLU</i>

BÖLÜM 58	Cumhuriyetimizin 100. Yılında Nâzım Hikmet Ran ve Kuvâyi Milliye Destanı 411 <i>Medine SİVRİ</i>
BÖLÜM 59	“Yaşadığım Gibi Yazdım”: Necati Cumalı ve Sanatı 419 <i>Yahya AYDIN</i>
BÖLÜM 60	Yalın Türkçesiyle Cumhuriyet Kuşağının İlk Öykücülerinden Nezihe Meriç..... 427 <i>Suzan YAVUZ</i>
BÖLÜM 61	Cumhuriyet’in Cesur Kalemı: Nezihe Muhiddin..... 433 <i>Senem ÜSTÜN KAYA</i>
BÖLÜM 62	Bir Yazın Devrimcisi: Oğuz Atay 441 <i>Beyza Nur BALCI KURTAR</i>
BÖLÜM 63	Oktay Akbal’in Öykülerinde Varoluşçu Felsefenin İzleri..... 447 <i>Sinan BAKIR</i>
BÖLÜM 64	Oktay Rifat’ın Hayatı Sanatı ve Eserleri..... 459 <i>Özge AKSOY SERDAROĞLU</i>
BÖLÜM 65	Ötekileştirilenin Sesi Orhan Kemal: Eskici Dükkanı Örneği 463 <i>Ayşe ENERGIN</i>
BÖLÜM 66	Türk Şiirinin Ve Edebi Dilin Millileşmesi Odağında Orhan Seyfi Orhon’un Önem Ve Değeri 469 <i>Emine Gözde ÖZGÜREL</i>
BÖLÜM 67	“Bu Vatan Kimin?” Şairi Orhan Şaik Gökyay 477 <i>Nesrin KARACA</i>
BÖLÜM 68	Orhan Veli Şiirlerinde Savaşa ve Barışa Dair Söylemler 487 <i>Gonca GÜVEN AKIN</i>
BÖLÜM 69	Ulus Devletten Önce Kimliğini Hayal Etmek: Ömer Seyfettin’in Hikâyelerinde Kimlik İnşası Unsurları 495 <i>Fatih DİNÇER</i>

BÖLÜM 70	Birleşimde Dengeyi Bulmak: Milli Mücadele ve Cumhuriyet Dönemecinde Peyami Safa	503
	<i>Ali KARAHAN</i>	
BÖLÜM 71	“Mecburi Bir İzah”a Mecbur Olanlardan Refik Ahmet Sevengil.....	511
	<i>Canan OLPAK KOÇ</i>	
BÖLÜM 72	Sibirya Esir Kamplarından Kaçan Bir Türk Subayının Hikâyesi: “Kaçak”.....	519
	<i>Genç Osman GEÇER</i>	
BÖLÜM 73	Reşat Nuri Güntekin.....	527
	<i>Sema ORUÇ</i>	
BÖLÜM 74	Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatında Yerli ve Özgün Bir Ses Olarak Sabahattin Ali.....	533
	<i>Mehmet GÜNEŞ</i>	
BÖLÜM 75	Türkiye Cumhuriyeti Düşünce Tarihinde Yaratıcı ve Yansıtıcı Bir İsim: Sabahattin Eyüboğlu.....	541
	<i>Ferhan AKGÜN ÜNSAL</i>	
BÖLÜM 76	Sonsuzluk Uğraşındaki Şair ve Yazar Sabahattin Kudret Aksal.....	551
	<i>Kubilay ÜNSAL</i>	
BÖLÜM 77	Safvet Nezihi.....	561
	<i>Özlem SÜRÜCÜ</i>	
BÖLÜM 78	Safveti Ziya.....	569
	<i>Öznur ÖZDARICI</i>	
BÖLÜM 79	Sadri Ertem	575
	<i>Murat KACIROĞLU</i>	
BÖLÜM 80	Yüzyılın İlk Flanörü: Sait Faik.....	583
	<i>Selim SOMUNCU</i>	
BÖLÜM 81	Geçmişe Ayna Geleceğe Işık Tutan Sâmiha Ayverdi.....	589
	<i>Başak ÖZKER</i>	

BÖLÜM 82	Üretken Bir Yazar: Samim Kocagöz.....	595
	<i>Ferhat ALTUN</i>	
BÖLÜM 83	Edebiyat Tarihimizin “Bıçkın” ve “Natüralist” Kalemi: Salahaddin Enis	601
	<i>Necati TONGA</i>	
BÖLÜM 84	Millî Mücadeleye Gönül Veren Sanatçı: Sâmi̇h Rifat.....	607
	<i>Hatice GÜNDOĞAN</i>	
BÖLÜM 85	Sevgi Soysal’ın Tante Rosa Adlı Eserinde ‘Birey’ ve ‘Özne’ Olarak Kadın	613
	<i>Zehra GÜVEN KILIÇARSLAN</i>	
BÖLÜM 86	Cumhuriyet’in Biyografı: Şevket Süreyya Aydemir	619
	<i>Fırat Ender KOÇYİĞİT</i>	
BÖLÜM 87	Şükûfe Nihal’in Şiirlerinde Anadolu Kadını.....	625
	<i>Demet CANARSLAN YILDIZ</i>	
BÖLÜM 88	Küçük Ağa’nın Yolunda: Tarık Buğra’nın Romanlarında Milli Kimlik İnşası.....	631
	<i>Mehmet Emir KALELİ</i>	
BÖLÜM 89	Türkân İldeniz’in Havva Çıkmazı	639
	<i>Emel KOŞAR</i>	
BÖLÜM 90	Cumhuriyet Döneminin Hiciv Ustası: Ümit Yaşar Oğuzcan	643
	<i>Mine Nihan DOĞAN</i>	
BÖLÜM 91	Cumhuriyet Devrimlerinin Önde Gelen Savunucusu: Vedat Nedim Tör.....	649
	<i>Nurtaç ERGÜN ATBAŞI</i>	
BÖLÜM 92	Yazarın Yaşamından Türkiye Tarihine: Vüs’at O. Bener’in Yapıtları	655
	<i>Reyhan TUTUMLU</i>	

BÖLÜM 93	Yahya Kemal'in İstikâl Yazıları: Eğil Dağlar 661 <i>Hilal AKÇA</i>
BÖLÜM 94	Yakup Kadri Ve Ergenekon: Millî Mücadele Yazıları 667 <i>Salıha CÖMERT</i>
BÖLÜM 95	Yaşar Kemal'i Dünya Edebiyatı'nda Konumlandırmak..... 677 <i>Mehmet Taner TÜRK</i>
BÖLÜM 96	Bir Cumhuriyet Aydını: Yaşar Nabi Nayır..... 685 <i>Koray ÜSTÜN</i>
BÖLÜM 97	Yusuf Atılgan: Cumhuriyet'in Modern Yüzü ve Aykırı Sesi 693 <i>Hasan CUŞA</i>
BÖLÜM 98	Yusuf Ziya Ortaç 701 <i>Sevinç YILDIZ</i>
BÖLÜM 99	Dil ve Edebiyat Kavşağında Bir İdeolog: Ziya Gökalp 709 <i>Begüm KURT</i>
BÖLÜM 100	Cumhuriyet'in Yedi Meşalesinden Ziya Osman Saba'nın "O'nsuz" Şiiri Üzerine Bir Değerlendirme..... 715 <i>Ebru SANCAR</i>

YAZARLAR

Öğr. Gör. Dr. Yunus ACAR

*Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Yabancı
Diller Yüksek Okulu, Yabancı Diller Bölümü*

Dr. Gonca GÜVEN AKIN

*T.C. Millî Eğitim Bakanlığı İngilizce
Öğretmeni*

Doç. Dr. Hilal AKÇA

*Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fak. Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü*

Ferhat ALTUN

*Doktora Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü
İmam Üniversitesi*

Arş. Gör. Dr. Emel ARAS

*Düzce Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. İnci ARAS

*Anadolu Üniversitesi, Yabancı Diller
Yüksekokulu*

Doç. Dr. Seda ARIKAN

*Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler
Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü*

Doç. Dr. Nurtaç ERGÜN ATBAŞI

*Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları
Bölümü*

Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR

*Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Doç. Dr. Yahya AYDIN

*Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe
ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Bedri AYDOĞAN

*Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Sinan BAKIR

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

Dr. Öğr. Üyesi Ali BELENLİ

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Pelin KUT BELENLİ

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Doç. Dr. Ayhan BULUT

*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Hasan CUŞA

Munzur Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Öğr. Gör. Saliha CÖMERT

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu YILMAZ ÇEBİN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Nurullah ÇETİN

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç. Dr. Kadir Can DİLBER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Fatih DİNÇER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Abide DOĞAN

Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Mine Nihan DOĞAN

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

Öğr. Gör. Nur DOĞAN

İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU

nönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Arş. Gör. Ayşe ENERĞİN

Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Kelime ERDAL

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Doç. Dr. Genç Osman GEÇER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü

Öğr. Gör. Dr. Mustafa GÜLTEKİN

Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu

Öğr. Gör. Dr. Hatice GÜNDOĞAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Dr. Başak ÖNER GÜNDÜZ

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ

Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Ebru İLGEN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Prof. Dr. Murat KACIROĞLU

Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Arş. Gör. Mehmet Emir KALELİ

Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Şirvan KALSIN

Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Nesrin KARACA

Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü

Arş. Gör. Ali KARAHAN

Tarsus Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç. Dr. Senem ÜSTÜN KAYA

*Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Veli KILIÇARSLAN

*Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Zehra GÜVEN KILIÇARSLAN

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı
Edebiyat Bölümü*

Doç. Dr. Canan OLPAK KOÇ

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-
Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı*

Arş. Gör. Fırat Ender KOÇYİĞİT

*Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Emel KOŞAR

*Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

*Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Beyza Nur BALCI KURTAR

*Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans
Öğrencisi*

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KÖSTELOĞLU

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı
Edebiyat Bölümü*

Doç. Dr. Veysel LİDAR

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi Karşılaştırmalı
Edebiyat Bölümü*

Merve MALAK

*Doktora Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran, Türk
Dili ve Edebiyatı*

Doç. Dr. Nesrin MENGİ

*Mersin Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Betül MUTLU

*Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli
Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi AD.*

Dr. Ummahan NERKİZ**Dr. Öğr. Üyesi Sema ORUÇ**

*Fırat Üniversitesi, İnsan ve Sosyal Bilimler
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Recai ÖZCAN

*Düzce Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Öznur ÖZDARICI

*Kırıkkale Üniversitesi İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Arş. Gör. Seyfettin ÖZDEMİREL

*Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. İbrahim ÖZEN

*İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan
ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Emine Gözde ÖZGÜREL

*Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni
Türk Edebiyatı AD.*

Prof. Dr. Sema ÖZHER

*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen-
Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölüm*

Dr. Hilal ÖZKAYA

Öğr. Gör. Dr. Başak ÖZKER

*Dumlupınar Üniversitesi Yabancı Diller
Yüksekokulu*

Doç. Dr. Arzu ÖZYÖN

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-
Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyat
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SAKIN

*Çağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Ebru SANCAR

*Doktora öğrencisi, Atatürk Üniversitesi
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yeni Türk
Edebiyatı AD.*

Prof. Dr. Makbule SARIKAYA

*Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Bülent SAYAK

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili
Ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Ali SERDAR

*Özyeğin Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü*

Dr. Arş. Gör. Özge AKSOY SERDAROĞLU

*Başkent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Medine SİVRİ

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı
Edebiyat Bölümü*

Doç. Dr. Selim SOMUNCU

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İTBF,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Hakan SOYDAŞ

*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü*

Arş. Gör. Özlem SÜRÜCÜ

*Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Metehan ŞAHİN

*Milli Savunma Üniversitesi, Kara Harp Okulu
Dekanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Elmas ŞAHİN

*Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi., Edebiyat
Fakültesi, Dil ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Servet TİKEN

*Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk
Dil ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Kemal TİMUR

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili
ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Necati TONGA

Millî Eğitim Bakanlığı

Dr. Öğr. Gör. Reyhan TUTUMLU
Sabancı Üniversitesi

Doç. Dr. Abdulkakim TUĞLUK
İğdır Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK
*Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Emine Bilgehan TÜRK
*Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Hatem TÜRK
*Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Taner TÜRK
*Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Ferhan AKGÜN ÜNSAL
*Kırklareli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Kubilay ÜNSAL
MEB

Prof. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN
*Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi AD.*

Doç. Dr. Koray ÜSTÜN
*Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Hünkar KARACA YALÇIN
Atatürk Üniversitesi (Mezun)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fetih YANARDAĞ
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili
ve Edebiyatı Bölümü*

Prof. Dr. Mehmet Cihan YAVUZ
*Çukurova Üniversitesi, İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü*

Dr. Suzan YAVUZ

Dr. Öğr. Üyesi Arzu YETİM
*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi Karşılaştırmalı
Edebiyat Bölümü*

Prof. Dr. Kâzım YETİŞ
*İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Arş. Gör. Alper YILDIZ
*Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk
Dili ve Edebiyatı*

Arş. Gör. Demet CANARSLAN YILDIZ
*Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Sevinç YILDIZ
*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

Doç. Dr. Nusret YILMAZ
*İğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*

MİZAHIN VE POPÜLER EDEBİYATIN SINIRLARINDA BİR YAZAR: ERCÜMENT EKREM TALU

Ibrahim ÖZEN¹

GİRİŞ

Ercüment Ekrem Talu, II. Meşrutiyet'ten önce başladığı yazarlık hayatını 1950'lere kadar sürdürmüş, Türk edebiyatının üretken yazarlarından biridir. Oğlu Muvakkar Ekrem'in ifadesiyle Ercüment Ekrem, "bir sanat ailesinin orta kuşağı"dır (Yücebaş, 1957, s. 3). Nitekim dedesi, şair ve edip kimliğiyle tanınan, aynı zamanda Takvim-i Vekayi Nazırlığı yapmış Recai Mehmet Şakir; babası ise Tanzimat dönemi şairi, tiyatro yazarı ve romancısı Recai Zâde Mahmud Ekrem'dir. Babasının entelektüel kimliğine ve edebî muhitine bağlı olarak çocukluk yıllarından itibaren edebiyata merak duyan Ercüment Ekrem, devrinin ünlü ediplerinden Ahmet Midhat Efendi, Mizancı Murat, Samipaşazâde Sezai, Halit Ziya ve Abdülhak Hamid gibi isimlerle hem tanışma hem de onların eserlerini küçük yaşta okuma imkânı yakalamıştır (Talu, 14 Temmuz 1949, s. 1). Onun yazarlık hayatı da küçük yaşlarda başlamıştır. Daha on üç yaşında *Çocuklara Mahsus Gazete*'de, "İki Öksüzün Sergüzeşt-i Hazinesi" (1901) başlığını taşıyan üç tefrikalık çeviri yayımlamıştır. Tespit edilen bu ilk yazısının akabinde, yine aynı gazetede ağabeyi Nijad'dan kalan hatıraları ve ölümünden duyduğu üzüntüyü kaleme almıştır (Karaca, 1993, s. 14).

Gazetecilik mesleğine 1910'da Ahmet Rasim aracılığıyla *İkdam* gazetesinde başlayan Ercüment Ekrem, ömrünün sonuna kadar yazmaya devam etmiştir. Bir

¹ Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, i.ozen@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7707-5252

röportajında verdiği bilgiye göre meslek hayatı müddetince Ali Kemal'in çıkardığı Millî Mücadele karşıtı *Peyâm-ı Sabah* dışında devrinin hemen her gazetesinde çalışmış; imzalı, imzasız ve müstear isimler kullanarak bin kadar hikâye ve yirmiden fazla roman yayımlamıştır (Yücebaş, 1957, s. 4). Zira kalemi kıvrak, kolay yazabilen Ercüment Ekrem'e, Yusuf Ziya'nın ifadesiyle "rahat bir oda, temiz bir masa, iyi yontulmuş altı kalem, bir silgi, bir deste de beyaz kâğıt" verilmesi eserlerini yazması için yeterlidir (1960, s. 145). Yazarlık hayatı süresince kendi imzasının haricinde çok sayıda müstear isimle yazan Ercüment Ekrem, kullandığı isimlere yönelik şu bilgiyi vermiştir: "Sırasına göre, Karga oldum, Çekirge oldum, Kertenkele oldum. Bundan kırk sene evvel ilk defa yazmaya başladığım zaman Ebul Muvakkar diye imza atardım. Ulat imzasıyla birkaç yazım çıkmıştır. Evliyâ-yı Cedid ve daha hatırlayamadığım bir sürü haşere ismi..." (Yücebaş, 1993, s. 5). Yazarın bu kadar müstear kullanmasında, aynı anda birden fazla yayın organında çalışmasının ve çok yazmasının etkisi vardır. Sadece *Akbaba* sayfalarına göz atıldığı takdirde, onun aynı sayfada yayımlanan bir hikâyede Çekirge, fıkrada Kârga, şiirde ise Âşık müstearını görmek mümkündür.

Ercüment Ekrem, II. Meşrutiyet'in ilk yıllarında *İkdam*, *Tercüman-ı Hakikat*, *Resimli Kitap*, *Musavver Hale* ve *Ümmet* gibi gazete ve dergilerde mensur şiir, hikâye ve eleştiri yazılarıyla adından söz ettirmiştir. Mütareke yıllarında *Vakit*, *İleri*, *Dersaadet*, *İkdam*, *Vatan*, *İnci*, *Alay*, *Diken*, *Güleryüz*, *Akbaba*, *Yarın* gibi Millî Mücadele'yi destekleyen gazete ve dergilerde yayın faaliyetlerini sürdürmüştür. Onun bu dönemdeki en önemli yayın faaliyeti, Aka Gündüz ile birlikte İstanbul'da çıkardığı *Alay* adlı mizah gazetesidir. 1920 yılında 12 sayı yayımlanan gazete, İstanbul Hükümeti ile işgal güçlerinin yoğun baskısına rağmen Millî Mücadele'yi basın yoluyla savunan bir tutum içindedir. Gazetenin hedefinde *Peyâm-ı Sabah* gazetesinde Millî Mücadele aleyhinde yazılar kaleme alan Ali Kemal, Millî Mücadele aleyhinde bir siyaset takip eden Ferid Paşa kabinesi vardır. Ercüment Ekrem, bu gazetede hiciv şiirleri, mizahî hikâyeler ve kısa komedilerle boy göstermiştir (Özen, 2020, s. 112-113). *Alay* gazetesi, Aka Gündüz'ün Anadolu'ya geçmesi üzerine, Ankara'da *Anadolu'da Peyâm-ı Sabah* adıyla yayınına devam etmiştir.

Ercüment Ekrem'in basın hayatının siyasi tavrıyla yakından ilgili olduğunu belirtmek gerekir. Damat Ferid Paşa kabinesinin görevde olduğu 5 Mart 1919'da Hariciye Nezareti Matbuat Umum Müdürlüğü'ne getirilen Ercüment Ekrem, Millî Mücadele'yi destekleyen gazetelere desteği yüzünden yaklaşık dört buçuk ay sonra görevinden azledilerek Arapyan Hanı'na hapsedilmiştir. Cumhuriyet'in

ilanından sonra Ankara'ya geçen yazar, ikinci defa Hariciye Vekâleti Matbuat ve İstihbarat Müdürlüğü'ne getirilmiş, 25 Nisan-9 Mayıs 1924 tarihleri arasında ise Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Riyaset-i Cumhur Başkâtipliği görevini üstlenmiştir (Tarım, 1986, s. 7-8; Karaca, 1993, s. 21-22).

Ercüment Ekrem'in Mütareke yıllarından başlayarak yazılarını yayımladığı ve ölümüne kadar çeşitli aralıklarla yazılarına yer vereceği en önemli dergi *Ak-baba*'dır. Adı geçen mizah gazetesinin çatısı altında, kendi adıyla birlikte Âşık, Çekirge, Evliyâ-yı Cedid müstearlarıyla roman tefrikaları, mizahî hikâyeler, fıkralar ve kısa komediler yazmıştır. Ercüment Ekrem, Cumhuriyet'ten sonra *Ak-baba*'nın yanı sıra *Güneş*, *Resimli Ay*, *Muhit*, *Asrî Türkiye Mecmuası*, *Yedigün*, *Yarım Ay* gibi dergilerde hikâye, hatıra ve fıkralarıyla yer almıştır. Aynı zamanda *İkdam*, *Vakit*, *Cumhuriyet*, *Son Posta*, *Tan*, *Anadolu* ve *Yeni Sabah* gazetelerinde de günlük fıkralar yazıp romanlarını tefrika etmiştir (Karaca 1993, s. 35-38).

ERCÜMENT EKREM'İN ROMAN, HİKÂYE VE MİZAH YAZILARI

Ercüment Ekrem, yaşadığı dönemde on beş roman ve beş hikâye kitabı yayımlamıştır. Yazarın roman türündeki eserlerini, toplumsal konuları işleyenler ve doğrudan doğruya mizah amacıyla yazılanlar şeklinde ikiye ayırmak mümkündür. Yapılan tasnife bağlı olarak *Gün Batarken* (1920)'den itibaren yayımlanan *Sabir Efendi'nin Gelini* (1921), *Kopuk* (1922), *Asriler* (1922), *Kan ve İman* (1925), *Şevketmeab* (1925), *Kundakçı* (1926), *Gemi Arslanı* (1928), *Kodaman* (1934), *Papeloğlu* (1938), *Beyaz Şemsiyeli* (1939), *Bir Gönül Böyle Sevdi* (1941), *Çömlekoğlu ve Ailesi* (1945) birinci kategoride değerlendirilmelidir. Bahsi geçen eserlerden anlaşılmaktadır ki yazarın Meşhedî serisi dışındaki tüm romanları ilk kategoride toplanmıştır. Ercüment Ekrem, bu romanlarında toplumsal sorunları mizah çeşnisi katarak eleştirel bir yaklaşımla kurgusal dünyaya taşımıştır. Tahir Alangu, yazarın ismi geçen eserlerini, "halk hayatını konu edinen romanları" olarak ele almış ve eserlerin konularına dair şu genel değerlendirmeyi yapmıştır:

1908 Meşrutiyet'inden sonra birbiri peşinden gelen savaşların sosyal bünyemizde açtığı yaralar, savaş zenginleri ve vurguncuların yaşadıkları azgın hayat, bunların halk üzerinde uyardığı tepkiler, çöken bir İmparatorluğun felaket günlerinde azınlıkların yaptıkları, İstanbul'un Müslüman-Türk mahallelerindeki insanların sabırlı ve mütevekkil, fedakâr, bütün felaketleri göğüsleyen yurtsever davranışları, birkaç romanın adeta temasını vermektedir. (21 Ocak 1957, s. 2).

Gün Batarken'de I. Dünya Savaşı yıllarında İstanbul'daki toplumsal çöküşü ve sefalet koşullarını anlatan Ercüment Ekrem; *Sabir Efendi'nin Gelini*'nde eleştirel bir yaklaşımla Osmanlı aile yapısını; *Kopuk*'ta, I. Dünya Savaşı yıllarında İstanbul'da yaşayan öksüz bir çocuğun zorlu hayatını konu edinmiştir. Onun *Asriler* romanı, "kendi özünden kopmuş, topluma yabancılaşmış, batılılaşma sevdası içindeki züppe tipini[n]" eleştirisidir (Kara, 2009, s. 69). *Kan ve İman* romanı *Gün Batarken*'in devamı niteliğindedir; bu romanda I. Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte, "halkın inisiyatifiyle ortaya çıkan direniş ve kurtuluşa giden zorlu mücadele" mevzubahistir (Köroğlu, 2015, s. 129). *Şevketmeab*, sarayın harem dairesini konu edinir. Ercüment Ekrem, *Kodaman* romanıyla bir külhanbeyinin hayatını, *Papeloğlu* romanıyla piyangodan büyük ikramiye kazanan iki kurnaz tipin maceralarını anlatmıştır. Ercüment Ekrem, *Kundakçı*'da çapkın bir erkeğin aşk maceralarına yer vermiştir. *Gemi Arslanı*'nda hak etmediği hâlde annesinin desteğiyle devletin üst kademelerine kadar yükselen bir delikanlının hayatını anlatmıştır. *Çömlekoğlu ve Ailesi*'nde ise İstanbul'un kenar mahallerinde yaşayan, daha sonra zengin olup alafranga bir semte taşınan, ardından uğradıkları maddi ve manevi yıkımla tekrar mahallerine dönmek zorunda kalan İdris Efendi ailesini konu edinmiştir (Kara, 2009, s. 71-72).

Ercüment Ekrem'in doğrudan doğruya mizah amacıyla kaleme aldığı romanları Meşhedî serisinde toplanmıştır. Meşhedî serisini ortaya çıkaran ilk eser, *Akbaba* sayfalarında yer alıp daha sonra kitaplaşan *Meşhedî Hikâyeleri* (1926)'dir. Kısa hikâyelerden mürekkep bu metinler halkı eğlendirmek amacıyla yazılmıştır. Alaattin Karaca'ya göre "hikâyelerin temelinde sözle karşıdakini alt etme felsefi yatar. Bir bakıma bunlar, latife, nükte yarışıdır. Bütün hikâyelerde Meşhedî, uydurduğu palavralarla rakiplerini alt eder." (1993, s. 493). Bu tespitin yanı sıra mübalağa sanatının hikâyelerde görülen en belirgin özellik olduğunu eklemek gerekir. Yine daha önce *Akbaba* sayfalarında yer alan *Meşhedî ile Devr-i Âlem* (1927), *Meşhedî Aslan Peşinde* (1934) ve kitap olarak basılmayan *Meşhedî Yıldızlar Arasında* (t. 1934) yazarın bahsi geçen romanlarıdır. Bol konuşmaya ve şive taklidine dayanan Meşhedî serisinde yazar, "Türk mizahını, meddahların görüş ve anlatış tarzını, canlı ve mübalağalı cemiyet tiplerini, yeni hayatla ve parlak zekâsıyla birleştirerek, meşhur Meşhedî tipini" yaratır (Kara, 2009, s. 65). Tahir Alangu bu eserlerin, "kolayca göze çarpan, acele yazılmış, taslakvari içyapıları, bazen kaba telmihli nüktelerine rağmen, kendi nevinin edebiyatımızdaki biricik örneği olarak" kabul eder (21 Ocak 1957, s. 2). Nitekim yazar Meşhedî serisindeki eserleriyle, halkın beğenesini kazanan ve Türk mizah edebiyatını renklendiren

Meşhedî Cafer ile Torik Necmi tiplerini ortaya çıkarmıştır. Ercüment Ekrem, kendisiyle yapılan bir röportajda bahsi geçen tiplerin nasıl oluştuğu hakkında şu bilgileri vermiştir:

Bir mizahî roman yazmak geldi aklıma diyor. Şehzadebaşı köşesindeki eczanenin bitişiğinde Acem, daha doğrusu Azeri bir tütüncü vardı. Gayet orijinal, eşi örneği bulunmayan bir tipti. Ben o semtte oturur ve kendisiyel konuşmaktan hazederdim. Bu adamı yaşatmak istedim. Torik Necmi ise o zaman pek bol olan külhanbeylerden biri, terbiye noksanından başka kusuru olmayan dürüst, herkese yardım etmesini seven, yüksekten atan, fakat haddizatında efendiden bir adamdır. Bu ikisinden bir roman doğdu. Bunda, iki seneye yakın bir zaman İran'da bulunmuş olmamın da tesiri vardır. (Yücebaş, 1957, s. 32).

Ercüment Ekrem'in açıklamalarından anlaşılacağı üzere Meşhedî Cafer ve Torik Necmi, günlük hayatta karşılaşabileceğimiz, yaşayan karakterlerin gözlemlenmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Tâbi yazarın kaleminin kıvraklığı ve mizah kuvveti de göz ardı edilmemelidir. Yazar, Meşhedî serisini neşeli çağında yazdığını, o dönemde mizah kabiliyetinin üstün olduğunu ve seneler geçtikte bu kabiliyetini kaybettiğini belirtmiştir.

Ercüment Ekrem'in Meşhedî serisinde andığımız *Meşhedî Hikâyeleri* harcinde, *Teravihten Sahura* (1923), *Sevgiliye Masallar* (1925), *Kız Ali* (1926), *Gün Doğmayınca* (1928) adlı dört hikâye kitabı daha vardır. Yazarın bu hikâyeleri, Cevdet Kudret'in ifadesiyle "eski İstanbul yaşayışını ve bazı halk tiplerini canlandırmakla birlikte, daha çoğu toplumun 'kibar' tabakasınının hayatından alınmış ve o tabakaların insanlarını eğlendirmek için yazılmış, sonu bir sürpriz ya da nükte ile bağlanan magazin hikâyeleridir." (1970, s. 199). Diyaloglar ve şive taklidi, günlük hayatta karşılaşabileceğimiz canlı tipler, sade bir anlatım ve akıcı üslup hikâyelerin belirgin özelliğidir.

Ercüment Ekrem'in gerek toplumsal konuları işlediği gerek doğrudan doğruya mizah amacıyla yazdığı romanları, diğer taraftan hikâyeleri bir bütün olarak değerlendirildiği takdirde, onun Türk edebiyatında Ahmet Rasim, Osman Cemal ve Mahmut Yesari gibi Hüseyin Rahmi geleneğini sürdüren devrinin popüler yazarları arasında olduğu belirtilmelidir. Roman ve hikâyelerinde genellikle eski İstanbul hayatını konu edinen Ercüment Ekrem, bu şehrin kenar mahallelerinde yaşayan orta halli ve yoksul kişilerini, yaşadıkları çevreleri içinde âdetleri, inançları, dilleri ile yaşatmıştır. Dolayısıyla onun eserlerinde, Osmanlı Devleti'nin sınırları içindeki Acem, Ermeni, Rum, Yahudi, Arap gibi azınlıklar; Kastamonulu, Karamanlı, Trabzonlu gibi Anadolu Türkleri; mübalağacılık, gevezelik,

korkaklık ve palavracılık gibi toplumun her katmanında rastlanacak mizaçlar, şive taklitlerinin ağırlıkta olduğu bir dil ile karşımıza çıkmaktadır (Kudret, 1970, s. 189).

Ercüment Ekrem'in kitaplaşmış roman ve hikâyelerinin dışında süreli yayın sayılarında kalan eserleri de vardır. *Akbaba* sayfalarında *Beyoğlu* (1936), *Evlere Şenlik* (1923-1933), *Güzel Eleni* (1934); *Anadolu* gazetesinde *Bobstil* (1942), *Yeni Sabah*'ta *Evvel Zaman İçinde* (1943-1944) adlı romanları tefrika halinde kalmış metinlerdir. Yine onun gazete ve dergi sayfalarında yer alıp derlenmeyi bekleyen yüzlerce hikâyesinin olduğu bilinmektedir.

Ercüment Ekrem'in -Meşhedî serisini oluşturan roman ve hikâyelerinin yanı başında- bir mizah yazarı olarak şöhret kazanmasını sağlayan diğer kitapları, *Evliyâ-yı Cedid* (1920) ve *Zeyl-i Evliyâ-yı Cedid* (1925) adlarını taşır. Evliya Çelebi üslubunu devam ettirdiği bu kitaplarından dolayı "Evliyâ-yı Sâni" olarak anılan yazar, "17. Yüzyılın ünlü seyyahını 1918-1925 yılları arası İstanbul'unda dolaştırmakta, o günlerin sosyal olaylarını, yaşayışını onun gözü ile tanzir ettiği üslubu ile anlatmaktadır." (Alangu, 21 Ocak 1957, s. 2). Hüseyin Rahmi'nin *Evliyâ-yı Cedid*'e yazdığı mukaddimede, "eskinin hemen hemen üç yüz seneye yakın bir zaman sonra gelen yenisi" (Doğan, 2002, s. 47) olarak nitelendirdiği bu eserler, "gerçekten çok ince, pek zarif şakalar, nüktelerle zamanın telakkilerine" dokunmuştur (Gezgin, 19 Nisan 1940, s. 5). Yazar, Evliya Çelebi tarzında, "Seyahatname'de bulunmayan imarât, hayrat, örf-âdet, yaşayış, zevk, dans, müzik, eğlence, giyim, kuşam, oyun, alışverişi, dekorasyon, kutlamalar, şenlikler vb. konularla ilgili çeşitli bilgileri gözlemlerine dayanarak, zaman zaman da bir öykü kurgusu içinde, nükteli bir biçimde yansıtarak bir dönem İstanbul'unu ebedileştirmiştir." (Doğan, 2002, s. 48). Daha önce *Akbaba* sütunlarında yayımlanan bu eserler, devrin edipleri ve okur kitlesi tarafından büyük bir ilgi ile karşılanmıştır.

Ercüment Ekrem'in nesir türündeki eserlerini tamamlarken, üç perdelik bir vodvil özelliği gösteren *Erenler* (1926) adlı piyesini, *Akbaba*'da yayımladığı mizahî fıkralarını daha sonra derleyip kitaplaştırdığı *Güldüren Kitap* (1927)'ını, eski İstanbul'u âdetleri, gelenek ve görenekleriyle anlattığı *Dünden Hatıralar* (1945)'ını da bu başlığa eklemek gerekmektedir.

ERCÜMENT EKREM'İN ŞİİRLERİ

Ercüment Ekrem, nesir türündeki eserleriyle ön plana çıksa da aynı zamanda bir şairdir. Şiirlerini bir kitapta toplayamaması, belki de onun şair kimliğinin göz

ardı edilmesine sebep olmuştur. Ancak “bir cep kitabı” dolduracak sayıda şiir yazdığını, şiirlerini bir kitapta toplamak istediğini bir röportajında aktarmıştır:

- ▶ Şiirle meşgul oldunuz mu?
- ▶ Nasreddin Hoca’ya sormuşlar: “Âşık oldunuz mu?” diye... “Evet, demiş bir defa âşık oldum; üstümüze adam geldi...”

Benim de Nasreddin Hoca’nın aşkı kabilinden bir iki manzumem vardır. Onları toplayıp bir cep kitabı neşretmek tasavvurundayım. Satılacağından değil; kendim, vakit vakit açıp da hey gidi günler, diyebilmek için. (Yücebaş, 1957, s. 40).

Şiir kitabını neşretmeye ömrü vefa etmeyen Ercüment Ekrem, Mütareke yıllarından 1950’lere kadar doksanın üzerinde şiire imza atmıştır. Onun *Alay* gazetesinde birlikte *Diken*, *Şebab*, *Yarın*, *Yıldız*, *Güneş*, *İstanbul Magazin*, *Galatasaray* ve *Akbaba* dergilerinde yayımladığı şiirleri bilhassa hiciv ve mizah etrafında kümelenmiştir (Özen, 2020, s. 126). Mütareke yıllarındaki meslek hayatı ve yayın faaliyetleriyle Millî Mücadele’nin destekçisi olan Ercüment Ekrem’in *Alay* gazetesinde yayımlanan hiciv şiirleri oldukça önemlidir. Bu şiirlerinde Damat Ferid Paşa kabinesini, Mütareke yıllarında sokağa yansıyan ekonomik problemleri, özellikle de Ali Kemal’i ağır bir dille eleştirmiştir.

SONUÇ

Ercüment Ekrem Talu, II. Meşrutiyet yıllarından 1950’lere uzanan yazarlık hayatında roman, hikâye, hatıra, deneme, fıkra, tiyatro ve şiir türlerinde eserler vermiştir. Devrinin basın hayatında önemli bir yeri olan Ercüment Ekrem, Millî Mücadele karşıtı *Peyâm-ı Sabah* gazetesi dışında hemen her yayın organında yazmıştır. Mütareke yıllarındaki meslek hayatında Millî Mücadele’nin destekçisi olan Ercüment Ekrem, yayın faaliyetleriyle de desteğini sürdürmüştür. Nitekim Aka Gündüz’le çıkardığı *Alay* adlı mizah gazetesi onun bu tavrının en net göstergesi olmuştur.

Yirmiden fazla roman, yüzlerce hikâye kaleme alan Ercüment Ekrem, devrinin popüler yazarları arasındadır. Eski İstanbul hayatını yoğun olarak işlediği roman ve hikâyelerinde Ercüment Ekrem, şehrin kenar mahalle hayatını tüm gerçekliğiyle yansıtmaya çalışmıştır. Ercüment Ekrem’in tüm eserlerinde mizah üslubu dikkat çekmektedir. *Gün Batarken*’den itibaren takip edilen romanları dışında onun doğrudan doğruya mizah amacıyla kaleme aldığı Meşhedî serisindeki romanları, “Evliyâ-yı Cedit” serisindeki yazıları, *Akbaba* mecmuasın-

da çeşitli türlerde yayımladığı mizahî metinleri ona bir mizah yazarı hüviyeti kazandırmıştır. Ercüment Ekrem, bir nesir yazarı olmasına rağmen çok sayıda şiir yayımlamıştır. Bu şiirlerinde mizahı kadar hicvinin de kuvvetli olduğunu göstermiştir. Tüm bu hususlar göz önünde tutulduğunda Ercüment Ekrem II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e uzanan yazarlık hayatında edebiyatın çeşitli türlerinde eserler vermiş, devrinin pek çok gazete ve dergisinde adından söz ettirmiş, daha çok mizahî üslubuyla eserlerini kaleme almış popüler edebiyatın önemli bir simasıdır.

KAYNAKLAR

- Alangu, T. (21 Ocak 1957). Günün yazısı: Ercüment Ekrem Talu'nun edebiyatımızdaki yeri ve değeri. *Vatan*, 2.
- Doğan, A. (2002). Evliyâ-yı Cedid ve Zeyl-i Evliyâ-yı Cedid adlı eserlerde halk bilimsel öğeler. *Milli Folklor*, (58), 47-57.
- Gezgin, H. S. (19 Nisan 1940). Edebi Portreler: Ercüment Ekrem. *Yeni Mecmua*, 3 (51), 5.
- Kara, E. (2009). *Ercüment Ekrem Talu'nun hikâyelerinde kadın-erkek ilişkilerinin mizahi dille eleştirisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi: Samsun.
- Karaca, A. (1993). *Ercüment Ekrem Talu'nun edebiyat ve basın dünyasındaki yeri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Köroğlu, E. (Mart-Nisan 2015). Ercüment Ekrem Talu'nun *Gün Batarken* ve *Kan ve İman* romanlarında Birinci Dünya Savaşı. *Kitaplık*, (178) Mart-Nisan 2015, s. 122-135.
- Kudret, C. (1970). *Türk edebiyatında hikâye ve roman II*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Ortaç, Y. Z. (1960). *Bir varmış, bir yokmuş! Portreler*. İstanbul: Akbaba Yayınları.
- Özen, İ. (2020). Şair kimliğiyle Ercüment Ekrem Talu. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (47), 109-130.
- Tarım, R. (1986). *Ercüment Ekrem Talu'nun Romanlarında Milli Mücadele* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi: İstanbul.
- Talu, E. E. (14 Temmuz 1949). Tanıdıklarım: Halid Ziya Bey. *Edebiyat Âlemi*, (13), 1.
- Yücebaş, H. (1957). *Bütün cepheleriyle Ercüment Ekrem*. İstanbul: Ahmet Halil Kitabevi.